

RAPPORT GEODATARÅDETS HANDLINGSPLAN 2022

Aktivitet

Arbetsgrupp Geodata för klimatanpassning

Arbetet lett av Karin Hjerpe, SMHI

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
SAMMANFATTNING.....	3
1. INLEDNING OCH BAKGRUND	3
2. INTRESSETER	3
3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	3
3.1 förstudie om fastighetsinformation och risk för naturolyckor	4
3.2 Flödeslinjer genom samverkan.....	4
3.3 Sektorsmetadata för klimatanpassning.....	5

Sammanfattning

Arbetsgruppen har tagit initiativ till och följt projekt som utförts utanför arbetsgruppen. Deltagarna har utbytt information och omvärldsbevakat tillsammans.

Geodatarådet tog vid sitt möte den 28 september beslut om att minska antalet aktiviteter under nästa år. Klimatanpassning pekades inte ut som ett specifikt område för 2023. Arbetsgruppen kommer därmed att avvecklas vid årsskiftet.

1. Inledning och bakgrund

Aktiviteten har genomförts inom ramen av Geodatarådets handlingsplan för året 2021.

Aktiviteten har sin grund i den nationella geodatastrategin som gäller för 2021-2025.

I den nationella geodatastrategin finns utpekade samhällsutmaningar med mål om vad som behöver göras. Vårt arbete kommer utifrån samhällsutmaningen Klimatanpassning och följande uppsatta mål om:

”Geodata används till sin fulla potential för att möta effekter av ett förändrat klimat.”

”Användaren förstår vilka data som är lämpliga att använda för olika ändamål”.

”Klimatanpassningsaktörer har tillgång till välutvecklat stöd för användning av geodata till klimatanpassningsaktörer, till exempel genom information, metodstöd och verktyg”.

Arbetsgruppens sammansättning har ändrats över tid. Den leds av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. I gruppen ingår Lantmäteriet, länsstyrelsen i Värmland, Rymdstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Boverket, Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens geotekniska institut, Trafikverket och Skogsstyrelsen.

2. Intressenter

Arbetsgruppen har en nära koppling till Myndighetsnätverket för klimatanpassning och Arbetsgrupp Naturolyckor. Deltagande myndigheter är en målgrupp eftersom arbetsgruppen bidrar till ökad samverkan. Externa intressenterna utgörs av användare av geodata, främst kommuner.

3. Tillvägagångssätt

Arbetsgruppen har haft digitala möten fyra gånger under 2022. Vid alla möten har informationsdelning och omvärldsbevakning varit ett viktigt inslag.

Därtill har arbetsgruppen följt Lantmäteriets fortsatta arbete med metadata – ett projekt som genomfördes 2021.

Under januarimötet återkopplade Lantmäteriet även resultatet av det andra projekt som arbetsgruppen följde 2021, Klimatanpassningspaket. Vidare diskuterades projekt som behöver genomföras för att möta användarnas behov samt eventuella finansieringskällor för dessa. För två av de projekt som gruppen såg behov av ansökte och erhöLL Lantmäteriet medel från Myndighetsnätverket för klimatanpassning. Dessa var ”Förstudie om fastighetsinformation och risk för naturolyckor” (se 3.1) och ”Flödeslinjer genom samverkan” (se 3.2). Ett tredje förslag handlade om värmekartering och MSB fick ett regeringsuppdrag som motsvarade detta.

Vid aprilmötet presenterades läget för de projekt som initierats. Därtill diskuterades andra europeiska länders tillgängliggörande av geodata för klimatanpassning.

Inför augustimötet hade ytterligare ett projekt beviljas medel från Myndighetsnätverket för klimatanpassning, ”Sektorsmetadata för klimatanpassning” (se 3.3). Vid mötet diskuterades behov inför 2023, och så väl större projekt som ämnen som bör avhandlas i arbetsgruppen föreslogs.

Vid novembermötet presenterades Destination Earth och förslagen på arbetsinsatser under 2023 diskuterades vidare.

3.1 FÖRSTUDIE OM FASTIGHETSINFORMATION OCH RISK FÖR NATUROLYCKOR

Under Lantmäteriets arbete med handlingsplanen för klimatanpassning har behovet av att få kunskap om hur risk för naturolyckor, naturhändelser och behov av klimatanpassningsåtgärder identifierats och hur en sådan kunskap skulle kunna påverka bland annat fastighetsbildning. Det är många intressenter som skulle kunna påverkas av den typen av uppgifter och det är komplicerat att kombinera riskbedömningar med information baserad på andra underlag.

Det är den typen av frågeställningar som förstudien har till uppgift att börja närma sig och ta fram förslag för att kunna hantera. Användarfokus ligger på fastighetsägare/markägare.

Förstudien genomförs under 2022 med finansiering från Myndighetsnätverket för klimatanpassning.

Lantmäteriet samordnar förstudien. Representation i arbetsgruppen av Länsstyrelsen Jämtlands län, Riksantikvarieämbetet, Trafikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och Statens geotekniska institut. Förstudien leds av AFRY Environment & Sustainability, en del av AFRY AB.

3.2 FLÖDESLINJER GENOM SAMVERKAN

Projektet startades våren 2022. Syftet med projektet är att ta fram ett myndighetsgemensamt koncept med övergripande metodik för hur flödeslinjer

bör genereras och förvaltas i syfte att få enhetliga beslutsunderlag för alla intressenter med så hög aktualitet som möjligt.

Projektet kommer ge ett beslutsunderlag och rekommendationer för vad som krävs för ett genomförande, där ansvar och uppskattad kostnad för produktion och förvaltning ingår som en del. En genomgång av intressenter och användarnas behov avseende produkten utgör underlag för de rekommendationer som ska tas fram.

Projektet har hållit två workshops. Vid den första arbetades det med begreppet flödeslinje. Vid den andra enades gruppen om att två produkter behöver utvecklas i en genomförandefas: en hydrologisk höjdmmodell och flödeslinjer. Även riktlinjer för metod och produkt togs fram.

Förstudien kommer att slutredovisas i januari 2023.

Deltagande myndigheter i arbetsgruppen är Trafikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Statens meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges Lantbruksuniversitet, Statens geotekniska institut, Jordbruksverket och Lantmäteriet. Arbetet leds av Gitter AB.

3.3 SEKTORSMETADATA FÖR KLIMATANPASSNING

Under 2018 och 2019 genomfördes två projekt kopplade till klimatanpassningsaktörer och deras behov av geodata ([Klimatanpassningsaktörers behov av geodata och geodatätjänster](#), 2018, [Geodata för klimatanpassning – Paket och framtida behov](#) 2019) Med utgångspunkt i de behov som i dessa projekt identifierats kopplade till metadata för geodata valde Myndighetsnätverket för klimatanpassning att starta arbetsgruppen [Geodata för klimatanpassning – Metadata](#) år 2020. Målsättningen med arbetsgruppen var att möta klimatanpassningsaktörernas behov av mer enhetliga och lättförståeliga metadata samt möjliggöra ökad sökbarheten för geodata för klimatanpassning temavis. Arbetet resulterade i ett lösningsförslag som kortfattat bestod i att en uppdaterad nationell metadataprofil tas fram och att man börjar arbeta med sektorsmetadata.

Projektet ”Sektorsmetadata för klimatanpassning” som genomförs under år 2022 syftar till att genomföra en pilot i Planeringskatalogen för att hitta formerna för att arbeta med sektorsmetadata och taggning av datamängder för bättre filtrering mm. Projektet har valt att inom piloten fokusera på geodata för ras, skred och erosion och hur sådana datamängder kan användas för klimatanpassning. Finansiering har erhållits från Myndighetsnätverket för klimatanpassning och projektet ska slutföras under 2022.

Projektet omfattar att ta fram en arbetsprocess för en nationell samverkansgrupp för sektorsmetadata samt sektorspecifika metadataelement med tillhörande skrivregler. En terminologi för klassificering av geodata inom området kommer att tas fram och det kommer att ske en vidareutveckling av Planeringskatalogen för hantering av sektorsmetadata. Ett urval av sektorsmetadata tas fram av arbetsgruppen inom ramen för piloten och taggas med

nyckelord och publiceras i Planeringskatalogen. Piloten kommer att utvärderas av en extern referensgrupp. Projektet avslutas med en rapport med dokumentation av arbetet. Resultatet kommer också att presenteras under ett seminarium under vintern.

Projektets arbetsgrupp består av länsstyrelsen i Kalmar län, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges geotekniska institut och Lantmäteriet. Trafikverket, Skogsstyrelsen och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har tillkommit till arbetsgruppen i efterhand. Arbetet leds av Gitter AB och MetaGIS AB ansvarar för utveckling av Planeringskatalogen.